

Adviesraad
Sociaal Domein Venray

Aan: wethouder Jan Jenneskens

Kopie: Milou Jeurissen, beleidsadviseur maatschappelijke ontwikkeling

**Advies n.a.v. de raadsvoorstellen Recentralisatie Raayland College
en Voorkeursscenario huisvesting S(B)O Focus-Spectrum**

datum: 7 september 2021

Inleiding

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van de twee raadsvoorstellen betreffende:

1. Recentralisatie van het Raayland College
2. Voorkeursscenario Huisvesting S(B)O Focus-Spectrum

In het kort komen deze twee raadsvoorstellen op het volgende neer:

1. Recentralisatie van het Raayland College

In het verleden zijn de Gemeente Venray en de Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs (LVO) t.a.v. de huidige locatie van het Raayland College overeengekomen dat het economisch eigendom verlegd is naar het schoolbestuur. Waarbij de gemeente afhankelijk van het aantal leerlingen een vergoeding geeft aan het schoolbestuur voor het onderhouden van de gebouwen en de locatie. Dit heet 'doordecentralisatie'.

Het voorstel is nu om deze situatie te beëindigen door het aangaan van een nieuwe overeenkomst waarbij de Gemeente Venray het eigendom weer terug krijgt en jaarlijks aan het schoolbestuur een vergoeding geeft voor onderhoud. Dit heet 'recentralisatie'.

2. Voorkeursscenario Huisvesting S(B)O Focus-Spectrum

In dit raadsvoorstel spreekt het College van B&W de voorkeur uit vervangende nieuwbouw ten behoeve van de scholen Focus en Spectrum op het terrein van het Raayland College op de locatie van enkele nog te slopen gebouwen die niet meer nodig zijn voor onderwijs van het Raayland College en die niet geschikt en rendabel zijn voor gebruik als schoolgebouw voor Focus Spectrum. Vervolgens vraagt het college aan de raad om opdracht te geven tot uitwerking van dit scenario en dit t.z.t. via een nieuw voorstel aan de raad voor te leggen.

Het is duidelijk dat het aanvaarden van dit 2e voorstel niet genomen kan worden zonder dat het eerste voorstel over de recentralisatie van het Raayland College wordt aangenomen.

Onze opmerkingen met betrekking tot het eerste voorstel (recentralisatie)

De in het raadsvoorstel gehanteerde argumentatie met betrekking tot recentralisatie van het Raayland College roept bij ons de nodig vragen op en leidt tot de onderstaande opmerkingen.

- Er is sprake van een business case voor een termijn van 20 jaar. Dit is een erg lange termijn en lijkt gekozen te zijn om uiteindelijk niet op verlies uit te komen. De eerste 10 jaren wordt er verlies geleden (dat wil zeggen, het kost de gemeente meer geld dan het oplevert).
- Handhaven van de huidige situatie (doordecentralisatie) zonder de voorgestelde ingreep zou volgens het voorstel het toekomstperspectief van het Raayland College in gevaar brengen. Dit wordt verder helemaal niet onderbouwd en is naar onze mening een onzinnig argument. Natuurlijk begrijpen wij dat LVO van het eigendom van de gebouwen af wil vanwege de kosten en nu kosten maakt voor leegstaande gebouwen maar dat wil niet zeggen dat hiermee het onderwijs in gevaar zou komen. De overheid verstrekt voldoende middelen voor zowel het onderwijs zelf als voor de kosten van gebouwen. LVO beschikt verder met een eigen vermogen van 50 miljoen euro aan het einde van 2019 en daarmee over voldoende middelen om dit te bekostigen.
- Verder wordt gesuggereerd in het raadsvoorstel dat het niet instemmen met het voorstel door de raad gevolgen zou kunnen hebben voor de toekomstbestendigheid van het onderwijs in Venray. Oftewel LVO zou kunnen besluiten om uit Venray te vertrekken. Dit lijkt ons stug. Het is de taak van LVO om onderwijs te verzorgen in Limburg en er is voldoende aanbod van leerlingen in Venray om een school als het Raayland College te rechtvaardigen.
- Ook wordt als argument aangevoerd dat LVO door recentralisatie makkelijker kan werken aan onderwijsontwikkelingen omdat na recentralisatie de financiële druk op het onderwijs in Venray minder wordt. De suggestie wordt hiermee gewekt dat de hoge gebouwkosten ten koste gaan van het onderwijs zelf. Dit is onwaarschijnlijk. Volgens de basisregels van behoorlijk bestuur en deugdelijke financiering kan een schoolbestuur echter niet structureel geld onttrekken aan de middelen voor personeel en onderwijs, om huisvestingsproblemen op te lossen. Hiervoor zijn allerhande waarborgen en de medezeggenschap in het VO is op dit punt zeer kritisch.
- De business case vinden wij verder een business case met mogelijk grote onvoorziene financiële risico's. De toekomstige bouwkosten kunnen tegenvallen, de bouw kan vertraagd worden, er kan asbest worden aangetroffen, de leerlingaantallen kunnen weer gaan stijgen door een groeiend aantal leerlingen en/of meer leerlingen uit de gemeente Venray die niet naar Deurne, Horst of Stevensbeek naar school gaan, etc. Na een overeenkomst tot recentralisatie liggen alle risico's aan de kant van de gemeente en het lijkt erop dat er geen afspraken worden gemaakt met LVO voor tegenvallers na recentralisatie.

- Onze indruk is verder dat deze voorgenomen deal met LVO sterk in het voordeel uitvalt van LVO en in het nadeel van de gemeente Venray. Dit lijkt ons niet terecht. Het is primair aan LVO om een oplossing te vinden om de kosten voor het terrein en gebouwen te drukken.
- De indruk bestaat verder dat er maar twee opties zouden zijn: wel of niet recentralisatie conform dit raadsvoorstel. Dit is niet juist. Er zijn meerdere oplossingen te bedenken, die door middel van een vaststellingsovereenkomst kunnen worden vastgelegd.
- Ook worden een aantal argumenten aangevoerd die betrekking hebben op de voordelen van huisvesting van Focus/Spectrum op het Raayland College terrein en kansen biedt voor Focus-Spectrum. Deze argumenten zijn naar onze mening discutabel. In ons advies met betrekking tot het tweede raadsvoorstel gaan wij hier op in.

Onze opmerkingen met betrekking tot het tweede voorstel (voorkeursscenario huisvesting Focus Spectrum)

Voor het geven van een advies hebben wij gesproken met een tiental betrokken inwoners van Venray die direct of indirect betrokken of kennis hebben van het (speciale) onderwijs en onderwijshuisvesting in de kern Venray. Graag hadden we er nog meer gesproken maar dat lukte niet op korte termijn tijdens de zomervakantie. Maar wat we gehoord hebben, geeft genoeg aanleiding tot onderstaande vraagtekens.

Ook hebben wij ons verdiept in het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2019-2039, de voorgeschiedenis met betrekking tot het speciaal onderwijs en het collegeprogramma met betrekking tot schoolhuisvesting.

De afgelopen jaren zijn meerdere locaties voor de huisvesting van Focus en Spectrum in beeld geweest waarbij getracht werd een verbinding te realiseren met het reguliere basisonderwijs (talentencampus). Het een na laatste hoofdstuk was het verplaatsen van Spectrum van Geijsteren naar de locatie waar Focus gevestigd is. Dit zou tijdelijk zijn vanwege de voorgenomen talentencampus op weer een andere locatie in Venray.

Het laatste hoofdstuk in deze plannen was het voornemen van het onderbrengen van 4 basisscholen op één locatie met nieuwbouw in Veltum: Coninxhof, De Keg, Focus en Spectrum. Dat zijn 3 vormen van onderwijs, 2 reguliere basisscholen op een verschillende grondslag en scholen die vallen onder 3 schoolgroepen. Een complexe constructie die om goede en minder goede redenen niet doorging.

In het collegeprogramma 2018-2022 staan met betrekking tot onderwijshuisvesting 2 zaken:

- opstellen van een nieuw integraal huisvestingsplan primair onderwijs 2019. Dit plan is er gekomen
- besluit nemen ten aanzien van definitieve huisvesting speciaal onderwijs in de vorm van een talentencampus 2018-2019. Dit besluit is genomen.

Met het afwijzen van de talentencampus ontstaat de vraag hoe verder met huisvesting speciaal onderwijs in Venray? Deze vraag gaat naar onze mening verder dan het realiseren van een nieuw schoolgebouw voor Focus Spectrum en vraagt om visie.

Feit is dat Focus en Spectrum twee verschillende schoolvormen zijn; een speciale basisschool en een speciaal onderwijs school. N.a.v. de gesprekken die we gevoerd hebben, is voor ons geen vaststaand feit dat dit een gewenste combinatie is. Natuurlijk kan het voordelen bieden in die zin dat kinderen zich kunnen optrekken aan het voorbeeld van andere kinderen. En kunnen kinderen op Spectrum die goed zijn in bepaalde vakken, deze volgen op Focus. Maar er zijn ook nadelen. Kinderen die speciaal onderwijs volgen, hebben behoefte aan rust en ruimte. Sommige kinderen hebben vooral een medisch probleem, anderen vooral gedragsproblemen. Die twee groepen gaan vaak niet goed samen. Twee scholen op één locatie en de combinatie van verschillende kinderen kan tot onrust leiden, aldus een van de ouders en een onderwijsdeskundige. Niet voor niets hebben Focus en Spectrum verschillende schooltijden.

Ons is verder niet duidelijk in hoeverre de schoolbesturen SPOVenray en Buitengewoon daadwerkelijk verregaand en langdurig samenwerken. Dit is wel verbeterd maar het zijn twee scholen en de samenwerking moet ver gaan wanneer je twee verschillende scholen met verschillende vormen van onderwijs onder verschillende schoolbesturen gaat herhuisvesten voor tientallen jaren.

Herhuisvesting van Focus Spectrum op het terrein van het Raayland College wordt verder beargumenteerd met de stelling dat het een unieke kans is voor verdergaande samenwerking tussen speciaal (basis) onderwijs en het voortgezet onderwijs. Dit lijkt ons stug. Het zijn totaal verschillende vormen van onderwijs, het gaat om kinderen van verschillende leeftijdsgroepen en om drie schoolbesturen. Bovendien is het Raayland College bepaald niet de prikkelarme omgeving die nodig is voor speciaal (basis) onderwijs. Wel kan het nuttig zijn dat Focus-Spectrum gebruik maakt van de praktijkonderwijslokalen van het Raayland College maar dat gebeurt nu al.

En dan is er nog een derde basisschool voor speciaal onderwijs in Venray: De Wijnberg. In een artikel in de pers van vorig jaar lezen we dat de gemeente Venray niet meewerkt aan extra huisvesting die door De Wijnberg gevraagd wordt. En dat SPOV, Buitengewoon en de Wijnberg een intentieovereenkomst hebben ondertekend om samen te werken aan nieuwe huisvesting in Venray. Gaat de Wijnberg nu ook naar het Raayland College?

Ook valt nog op te merken dat er een grote stroom kinderen uit Venray met busjes of taxi's naar het speciaal onderwijs gaat in bijvoorbeeld Grave en Venlo. Dat is deels verklaarbaar door de vaak specifieke problemen die deze kinderen hebben en de kleine schaalgrootte van speciale scholen. De consequentie is wel dat deze kinderen nauwelijks contact opbouwen met kinderen uit de buurt en dat bevordert eerder isolement dan inclusie in de lokale gemeenschap. Daarnaast is het zo dat bijna alle kinderen die speciaal onderwijs volgen op Spectrum doorgaan naar het voortgezet speciaal onderwijs (VSO) buiten Venray. Dit geldt ook voor een deel van de kinderen die van Focus afkomen; een deel gaat naar het praktijkonderwijs op het Raayland College, een deel volgt praktijkonderwijs buiten Venray en een deel gaat naar het VSO buiten Venray. Heel veel kinderen van Focus Spectrum komen dus voor het vervolgonderwijs in Gennep, Tegelen, Venlo op school terecht.

Hoe past dit allen in de visie van Venray? Zou het niet beter zijn dat er voortgezet speciaal onderwijs in Venray wordt aangeboden? En hoe bereiken we dat kinderen zoveel mogelijk in hun directe omgeving passend (speciaal) onderwijs volgen?

Verder merkte een van de deskundigen nog opdat huisvesting belangrijk is maar nog belangrijker is de kwaliteit van het speciaal onderwijs én de extra zorg die deze kinderen nodig hebben én de ondersteuning die het onderwijzend personeel krijgt om deze kinderen goed te begeleiden.

En als er dan scholen gecombineerd moeten worden, als dat de visie is, dan ligt misschien een combinatie van Spectrum en De Wijnberg enerzijds en Focus en een gewone basisschool, misschien veel meer voor de hand.

Een lang verhaal maar in het kort komt het neer op het advies aan de gemeente om eerst een heldere visie te ontwikkelen op speciaal (basis) onderwijs in Venray. Ook dit raadsvoorstel wordt gepresenteerd als ware het dat er geen goed ander alternatief zou zijn. Dit lijkt ons erg onwaarschijnlijk.

Als laatste willen we benadrukken dat wij ons als adviesraad terdege bewust zijn van de urgentie van de huidige slechte huisvestingssituatie; een oud gebouw en te weinig ruimte. Maar dat kan ook (tijdelijk) op andere manieren opgelost worden.

Wat is de visie van onderwijshuisvesting in Venray?

Er is dan is er nog een aspect wat belangrijk is voor de beoordeling van deze raadsvoorstellen. Namelijk de vraag: wat is de visie op onderwijshuisvesting in Venray?

Hierover staat verder weinig in het collegeprogramma..

Uiteraard hebben wij het Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs 2019-2039 bestudeerd. Het bevat een goede inventarisatie van de huidige staat van de onderwijsgebouwen en maakt duidelijk dat een flink aantal scholen de komende jaren toe is aan betere huisvesting door nieuwbouw of renovatie.

Ook bevat dit plan prognoses voor de toekomstige scholierenaantallen in Venray. Deze prognoses laten op termijn een lichte stijging zijn.

Maar dit rapport gaat verder niet in op de vraag hoe de scholen in Venray optimaal verdeeld kunnen worden. Doordat er veel nieuwbouw/renovatie nodig is, is het ook mogelijk aan de hand van een visie de spreiding van scholen over Venray aan te passen. Op dit moment zijn er géén basisscholen in West-Venray en de grootste uitbreiding qua woningen zal in De Brabander plaatsvinden dus de onevenwichtige spreiding van scholen wordt nog onevenwichtiger.

Veel inwoners in West-Venray zouden een school in hun buurt al dan niet in combinatie met centrale voorzieningen als een wijkgebouw in De Brabander verwelkomen.

Het is ook heel goed denkbaar dat een van de bestaande scholen elders in Venray en gehuisvest in een slecht gebouw, verplaatst wordt naar West-Venray. Dit leidt tot een vliegende start, lagere kosten, grotere schoolschaalgrootte en betere spreiding.

Ook willen we de aandacht vragen voor kansengelijkheid van kinderen in het kader van een inclusieve samenleving. Het verschijnsel witte en zwarte scholen in Venray is duidelijk waarneembaar. Poolse kinderen lijken zich te concentreren op De Bongerd. Door een doordacht beleid t.a.v. onderwijshuisvesting kan de gemeente indien zij dit wenst, de verdeling van schoolkinderen sturen. In het integrale huisvestingsplan worden verwachte aantallen leerlingen per school genoemd maar die zijn sterk afhankelijk van de kwaliteit van het onderwijs, de kwaliteit van het gebouw en de spreiding van scholen. Met doordachte nieuwbouw op nieuwe locaties zullen de scholieren zich snel beter verspreiden over Venray.

Wij missen dus een duidelijke visie op onderwijshuisvesting in Venray in brede zin en dit roept veel vraagtekens op beide raadsvoorstellen.